

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Economía do Trabalho	Código	660G01027	
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Coruña)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Escourido Calvo, Manuel	Correo electrónico	manuel.escourido@udc.es	
Profesorado	Escourido Calvo, Manuel	Correo electrónico	manuel.escourido@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Marco normativo regulador de las relaciones laborales. Dirección y gestión de recursos humanos. Políticas sociolaborales. Seleccionar y gestionar información y documentación laboral. Economía y mercado de trabajo.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A6	Economía e mercado de traballo.
A16	Asesorar e/ou xestionar en materia de emprego e contratación laboral.
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.
A19	Identificar as fontes de información económica e o seu contido.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B4	Capacidade de xestión da información.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Economía e mercado de traballo. Asesorar e/ou xestionar en materia de emprego e contratación laboral. Interpretar datos e indicadores socioeconómicos. Identificar as fontes de información económica e o seu contido. Resolución de problemas. Capacidade de análise e síntese. Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que debe afrontarse.	A6	B2	C3
	A16	B4	C6
	A18		C8
	A19		

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. EVOLUCIÓN E SITUACIÓN ACTUAL DO MERCADO DE TRABALLO ESPAÑOL	1. Introducción. 2. Evolución recente do mercado de traballo en España. 3. Situación actual do mercado de traballo español en perspectiva comparada. 3. Propostas para a reactivación laboral en España.

TEMA 2. A ECONOMÍA LABORAL: INTRODUCCIÓN E VISIÓN PANORÁMICA	1. Introducción 2. A economía laboral como disciplina 3. Perspectiva económica
TEMA 3. TEORÍA DA OFERTA DE TRABALLO	1. Introducción 2. Elección entre traballo e ocio 3. Aplicación e ampliación do modelo
TEMA 4. POBOACIÓN, TAXAS DE ACTIVIDADE E HORAS DE TRABALLO	1. Introducción 2. A base demográfica 3. O modelo de Becker 4. Taxas de actividade: definición e medición 5. Tendencia no longo prazo das taxas de actividade 6. Variacións cíclicas nas taxas de actividade 7. As horas de traballo: tendencia xeral descendente
TEMA 5. A INVERSIÓN EN CAPITAL HUMÁN	1. Introducción 2. Conceptos e datos 3. Modelo de capital humano 4. Inversión en capital humano e distribución das ganancias 5. A formación no traballo 6. Críticas á teoría do Capital Humán
TEMA 6. DEMANDA DE TRABALLO	1. Introducción 2. A función de produción a curto prazo 3. Demanda de traballo a curto prazo: vendedor perfectamente competitivo 4. Demanda de traballo a curto prazo: vendedor imperfectamente competitivo 5. Demanda de traballo a longo prazo 6. Demanda de traballo do mercado 7. A elasticidade da demanda de traballo 8. determinantes da demanda de traballo
TEMA 7. DETERMINACIÓN DOS SALARIOS E ASIGNACIÓN DE TRABALLO	1. Introducción 2. O mercado perfectamente competitivo 3. Monopolio e Monopsonio 4. Sindicatos e determinación de salarios 5. O retraso na resposta da oferta

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A6 A16 C6 C8	17	34	51
Traballos tutelados	A18 A19 B2 B4 C3	25	50	75
Proba obxectiva	A18 B2 B4	2	18	20
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Traballos tutelados	O alumno levará a cabo un traballo en grupo relacionado coa materia. O alumno entregará o traballo nunha data anterior ao examen da primeira oportunidade, que se indicará aos alumnos ao comezo do curso. Este traballo plantexase tomando como base as actividades de carácter práctico na aula informática (demostracións e/ou exercicios). Utilízanse recursos de páxinas web oficiais (INE, EUROSTAT, FMI, WHO, World Bank).
Proba obxectiva	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe que pode combinar distintos tipos de preguntas: de resposta múltiple (formular unha cuestión en forma de pregunta directa ou de afirmación incompleta con varias opcións ou alternativas de resposta das que só unha de las é válida), de ensaio (preguntas de certa amplitude por escrito nas que se valora que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.). Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Destinadas a reforzar determinados aspectos da aprendizaxe autónoma do estudante mediante o seguimento e supervisión de distintas actividades programadas (busqueda de datos, fontes bibliográficas, resolución de problemas, exposición dos traballos) Faranse dous grupos reducidos de 15 alumnos e se programaran dúas titorías para resolver dúbidas e para facilitar a preeparacion da proba final

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A18 A19 B2 B4 C3	Realización de traballos relacionados co contido da materia e presentación dos mesmos. Resolución de exercicios e supostos que deberá entregar o estudante aos profesores.	30
Proba obxectiva	A18 B2 B4	Consistirá nun exame escrito que se dividirá en dúas partes: unha parte teórica (nas que se poden utilizar preguntas de resposta múltiple e/ou ensaio) e unha parte práctica. A cualificación da proba será o resultado da valoración conxunta das dúas partes.	70

Observacións avaliación

O exame escrito realizarase nas datas fixadas polo centro á finalización do segundo cuatrimestre e no mes de xullo, respectivamente.   A entrega de exercicios realizarase no período no que se desenvolven as actividades académicas docentes do segundo cuatrimestre e nas datas que estableza o profesor.   A proba obxectiva consiste nunha parte tipo test e outra de preguntas de desenvolvemento.   Para aprobar a materia, haberá que superar tanto a proba obxectiva coma a avaliación continua/traballos tutelados.   No caso de non aprobar a parte de avaliación continua ou a da proba obxectiva, a nota final que figurará na acta será a obtida nesta última.   Está prohibido acceder á aula de exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou o almacenamento de información, agás os expresamente autorizados polo profesor.

Fontes de información

Bibliografía básica	- McConell, C., Brue, S. y Macpherson, D.A. (2007). Economía Laboral. Madrid, McGraw Hill - Palacio, J.I. y Álvarez, C. (2004). El mercado de trabajo: análisis y políticas. Madrid, Akal Bibliografía básica que se adapta perfectamente al programa de la asignatura.

Bibliografía complementaria	- Hamermesh, D. y Rees, A. (1984). Economía del trabajo y los salarios. - Lasiera, J.M., Murayama, C., Ruesga, S.M. (Coord.) (2002). Economía del trabajo y política laboral. Madrid, Pirámide - Hernández, C. y Carrasco, J.A. (2005). Ejercicios de Economía Laboral. Madrid, McGraw Hill - Becker, G. (1983). El capital humano. Madrid, Alianza - Toharia, L., C. Albert, I. Cebrián, C. García-Serrano, I. García-Mainar, M.A. Malo, G. Moreno y E.Vi (1998). El mercado de trabajo en España. Madrid, McGraw Hill - Toharia, L. (editor) (1983). El mercado de trabajo: teorías y aplicaciones. - Fina, L. (2001). El reto del empleo. Madrid, McGraw Hill - Fujii, G. (Coordinador) (2004). El trabajo en un mundo globalizado. Madrid, Pirámide - Gallego, J.R., Nácher, J. coords, (2001). Elementos básicos de Economía. Un análisis institucional. Valencia, Tirant lo Blanch - Alonso, A. y P. Bouso (1996). Introducción práctica a la economía laboral. Pontevedra, Ilustre Colegio de Graduados Sociales - Ashenfelter, O.C. y Layard, R. (comps) (1991). Manual de Economía del Trabajo, vols. I y II. Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social - Fina, L. (2001). Mercado de trabajo y políticas de empleo. Madrid, Consejo Economico y Social - Ehrenberg, R. y R. Smith (2001). Modern Labor Economics. Theory and Public Policy (7ªed.). Nueva York, Addison Wesley Longman - Recio, A. (1997). Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral. Barcelona, Icaria - Becker, G. (1987). Tratado sobre la familia. Madrid, Alianza - Organización Mundial del Trabajo (). www.ilo.org . - Instituto Nacional de Empleo (). www.inem.es . - Ministerio de Trabajo (). www.mtas.es . - Seguridad Social (). www.seg-social.es. Se adjntan fuentes de información estadísticas fundamentales para acceder a los datos del mercado de trabajo y conocer cuantitativamente su estructura y funcionamiento. Son herramientas básicas para cualquier trabajo de investigación sobre el mercado laboral. El libro de Ejercicios de Economía Laboral complementa el libro básico de Teoría de McConell, Brue y Macpherson. La inevitable importancia y repercusión económica y social que tiene el mercado de trabajo hace que la información sobre el mismo se actualice y se refleje frecuentemente tanto en webs institucionales como en los distintos medios de comunicación y artículos de investigación. El seguimiento continuo de esta información permitirá al alumno tener una visión actualizada del mercado laboral.

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Introducción á Economía/660G01002

Economía e Empresa/660G01007

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Economía Española/660G01025

Materias que continúan o temario

Observacións

El contenido de Economía del Trabajo exige un conocimiento previo del análisis micro y macroeconómico, en especial el comportamiento del consumidor (teoría de las curvas de indiferencia) y del productor (teoría de la producción). Asimismo es conveniente tener una visión global de los distintos sectores de la economía española.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías